

HOLOCAUST MEMORYSCAPES

PN-III-P1-1.1-TE-2016-0811, Contract 31/2018, 02/05/2018 – 30/04/2020

Diseminare online a volumului colectiv *Holocaust Memoryscapes. Contemporary Memorialisation of the Holocaust in Central and Eastern European Countries*, Sonia CATRINA (ed.), 2020, Editura Universitară, București, 462 pagini, ISBN 978-606-28-1097-9.

Holocaustul înglobează semnificații multiple: genocid, exterminare, masacru, persecuție, antisemitism, ură, xenofobie... Acestuia i se substituie termenul de genocid, referindu-se la uciderea sistematică a evreilor, împreună cu alte milioane de persoane, susținută de stat. Întrucât stereotipurile rasiale și demonizarea au fost „preludiul violenței în masă din întreaga lume” care au condus la genocid, Holocaustul nu poate fi considerat un accident generat de regimuri trecute, nici o pagină de istorie ruptă de realitatea prezentă, marcată de o revenire a antisemitismului.

Diseminarea în societate a adevărului istoric în legătură cu Holocaustul ar putea contribui la ridicarea gradului de conștientizare a pericolelor induse de perpetuarea stereotipurilor, a prejudecăților și a urii rasiale. Rememorarea Holocaustului este înainte de orice o obligație politică și etică, un instrument-cheie în combaterea uitării ororilor trecutului și un mijloc de promovare a cunoașterii, valorilor și atitudinilor care să prevină antisemitismul. Memoria aduce trecutul în prezent și proiectează viitorul unei societăți în raport cu principiile democratice.

Pe de altă parte, societatea în care trăim este rezultatul acțiunii fiecăruia dintre noi. Modul în care ne raportăm la ceilalți este esențial pentru a crea o societate bazată pe toleranță și respect reciproc, indiferența fiind „un păcat și o pedeapsă”, așa declara Elie Wiesel, supraviețuitor al Holocaustului și câștigător al Premiului Nobel pentru Pace în 1986, la ceremonia de deschidere a Muzeului Memorial al Holocaustului al Statelor Unite ale Americii. Cu alte cuvinte, conștientizarea ororilor trecutului alimentează responsabilitatea față de orice act de nedreptate, în timp ce indiferența înseamnă colaborare. Așadar, fiecare dintre noi este mandatat să transmită moștenirea Holocaustului.

În ce măsură state postcomuniste din Centrul și Estul Europei se conectează cu trecutul, intră în dialog cu istoria, participă activ la abordarea problemelor actuale ale antisemitismului și contribuie la construirea unei culturi a respectului pentru drepturile omului prin transmiterea memoriei publice a Holocaustului?

Studiile din volumul tematic *Holocaust Memoryscapes. Contemporary Memorialisation of the Holocaust in Central and Eastern European Countries* abordează problema dezbaterii ideologice a Holocaustului și miza internalizării trecutului traumatizant în societatea mainstream. Cele paisprezece capitole analizează din perspectivă sincronică, dar și diacronică, istoria memorializării Holocaustului și cultura memoriei, dar și evenimente comemorative, proiecte și activități memoriale de reconciliere, reparație socială și reconstrucție întreprinse de actori politici, instituții (ne)guvernamentale și agenți individuali în diverse contexte europene post-comuniste, o atenție specială fiind acordată României.

Volumul de studii a fost publicat în luna martie cu sprijinul UEFISCDI-Unitatea executivă pentru finanțarea învățământului superior, cercetare, dezvoltare și inovare în cadrul proiectului “Coming to Terms with National History and Participation in Contemporary Memorialisation of the Holocaust in Central and Eastern European Post-communist Countries”, găzduit de INSHR EW-Institutul Național pentru Studiul Holocaustului din România „Elie Wiesel” (PN-III-P1-1.1-TE-2016-0811, Contract 31/2018, 02/05/2018 – 30/04/2020). Acesta nu ar fi fost posibil fără sprijinul instituțional și încrederea în valoarea angajamentului nostru științific manifestate de către profesorul Alexandru Florian, director general al INSHR EW. Le mulțumesc în mod deosebit colaboratorilor, Valeriu Antonovici, Gheorghe Ciascai, David Diaconu, Nicolae Drăgușin, Adelin-Costin Dumitru, Cristian Jura, Petre Matei, Alina-Simona Popescu, Sorin Mitulescu, Kamila Pałubicka, Astrid Rottman și Mihai Stelian Rusu, pentru studiile întreprinse în consonanță cu tema volumului „Holocaustul Memoriscapes”, precum și lui Raul-Michael Cârstocea pentru feedback-ul constructiv!

PhD Sonia CATRINA,

Director de proiect, INSHR EW

31 martie 2020, București